

AUTOMATINIS PAVEDIMŲ APDOROJIMAS BALTIJOS ŠALIŲ AKCIJŲ BIRŽOSE¹

Automatinis pavedimų apdorojimas Baltijos šalių akcijų biržose leidžia sistemai perduoti pavedimų instrukcijas (pavedimus) bei jų modifikavimus ar atšaukimus, kuriuos įveda klientas, tiesiai į akcijų biržą. Biržoje pavedimai sugretinami ir įvykdomi taip pat automatiškai. Tai reiškia, jog makleris rankiniu būdu neatlieka jokių veiksmų, o biržą pavedimai pasiekia per keletą sekundžių.

1. Papildoma parinktis „*Automatinis pavedimų apdorojimas*“ yra pateikiama pavedimo peržiūros lange, kuomet teikiamas Baltijos šalių akcijų pirkimo ar pardavimo pavedimas. Jei ši parinktis pasirenkama, pavedimas yra siunčiamas į biržą automatiškai. Jei ši parinktis nepasirenkama, pavedimas yra siunčiamas LHV makleriui, kuris patikrins pavedimą ir rankiniu būdu įves jį į biržos sistemą. Parinktis „*Automatinis pavedimų apdorojimas*“ yra parenkama pagal nutylėjimą.
2. Pavedimams rinkos kaina einamoji pirkimo/pardavimo kaina yra naudojama lėšų rezervavimui (pirkimo pavedimo atveju) ir pateikimui į biržą. **LHV nerekomenduoja teikti pavedimų rinkos kaina Baltijos šalių biržose.**
3. Automatinio pavedimų apdorojimo rezultatas turėtų būti pranešimas, pavyzdžiui: „*Paraiška pateikti pavedimą persiųsta biržai (parduoti, kiekis=500, kaina=6.00, galioja 20080220)*“. Šis pranešimas pasirodo pavedimo patvirtinimo lange. Jei pavedimo perdavimas biržai nepavyksta, tuomet atitinkamas pranešimas apie klaidą pasirodo lange. To priežastis gali būti ribinė kaina, kuri nepatenka į sąlyginės kainos ribų intervalą, tačiau išimtiniais atvejais tą gali lemti ir ryšio su birža sutrikimai. Jei pavedimo ribinė kaina nepatenka į reikiamą intervalą arba prekyba biržoje nevyksta (birža yra uždaryta), tuomet pavedimas liks tarp laukiančių pavedimų LHV sistemoje. Sistema tokius pavedimus bando perduoti biržai automatiškai kiekvieną prekybos sesijos pradžią iki pavedimo galiojimo pabaigos. Jei pavedimo persiuntimas biržai neįvyksta dėl techninių kliūčių, tuomet sistema automatiškai bando persiųsti pavedimą iš naujo kas 3 minutes.
4. Automatinio pavedimų apdorojimo vykdymo eiga gali būti stebima realiuoju laiku per parinktį „*Laukiantys pavidimai*“ LHV puslapyje. Pasirinkus „*Vykdoma*“, būsite nukreipti į pavedimo peržiūros langą. Šis langas rodo tikslų laiką, kada pavedimas buvo nusiųstas ir priimtas biržos, kuomet modifikavimo pavedimas buvo persiųstas ir įvykdytas, kuomet atšaukimo pavedimas buvo persiųstas ir įvykdytas, kuomet pavedimas buvo įvykdytas ir kita panaši informacija, susijusi su pavedimo būsena. Jei pavedimas yra aktyvus biržoje, tuomet parinktis „*Rodyti pavidimą biržos pavidimų knygoje*“ leidžia matyti Jūsų pavidimą pavidimų knygoje: pasirinktas pavidimas bus pažymėtas raudonai, o kiti kliento pavidimai yra pažymėti geltonai. Nuoroda į pavidimo peržiūros langą taip pat pateikiama ir elektroniuose laiškuose, siunčiamuose klientui, informuojant apie pavidimo pateikimą, modifikavimą ar atšaukimą.
5. LHV gali atšaukti pavidimus, jei įvyks esminių įvykių, susijusių su bendrove, dėl kurios vertybinių popierių yra pateikti pavidimai.
6. Modifikuoti bei atšaukti pavidimus galima „*Laukiančių pavidimų*“ lange LHV puslapyje. Automatinio pavidimų apdorojimo pagalba tokie pavidimai yra siunčiami į biržą automatiškai per keletą sekundžių. Tai reiškia, jog makleris rankiniu būdu neatlieka jokių veiksmų. Jei pavidimo modifikavimas ar atšaukimas pateikiamas ne prekybos metu, tuomet jis išliks tarp laukiančių pavidimų, o į biržą bus pateiktas kitos prekybos dienos pradžioje.
7. Kuomet pavidimai sugretinami ir įvykdomi akcijų biržoje, atitinkami pirkimo ar pardavimo sandoriai įvykdomi ir LHV sistemoje. Jei pavidimas buvo įvykdytas iš dalies, tuomet neįvykdytas akcijų kiekis bus atitinkamai pakoreguotas. Jei pavidimas įvykdomas pilnai arba įvykdoma likutinė pavidimo dalis, pradinio pavidimo kiekis pakeičiamas į 0 arba pavidimas yra atšaukiamas.

¹ Baltijos šalių biržos – Vilniaus, Rygos ir Talino biržos. Automatinis pavidimų apdorojimas yra taikomas tik akcijoms. Obligacijų pavidimai yra siunčiami LHV maklerių rankiniu būdu.